

Rapport Åpenhetsloven

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- Berg, Arno (11.01.1960), signert 29.03.2023 med Signicat Sign BANKID_MOBILE
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), signert 29.03.2023 med Signicat Sign BANKID_MOBILE
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), signert 29.03.2023 med Signicat Sign BANKID

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Solcellespesialisten rapport

Åpenhetsloven 2022

Solcellespesialisten

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

1. Introduksjon	3
2. Beskrivelse av virksomheten og dens arbeid med bærekraft	3
Selskapets arbeid med aktsomhetsvurderinger	4
3. Risikoområder og potensielle negative konsekvenser	5
Solcelleproduksjon og risiko for negativ påvirkning	6
4. Tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser	7
5. Oppsummering	8
6. Kilder	9

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

1. Introduksjon

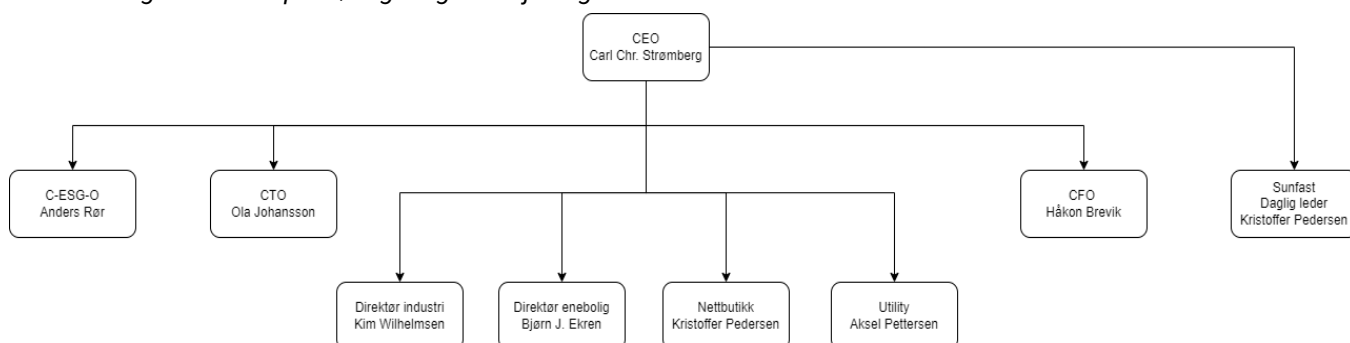
Solcellespesialisten er Norges største solcelleentreprenør og har et spesielt ansvar for bærekraft i solcellebransjen. Solcellespesialisten har som mål å være bransjeledende i sitt arbeid også for bærekraft, sosialt ansvar og etisk handel og forretning - heretter omtalt under paraplyen bærekraft. I 2022 omsatte selskapet for 374MNOK og var også underlagt Åpenhetsloven som trådte i kraft 01.07.2022. Arbeidet med Åpenhetsloven startet vinteren 2021/2022 og føyet seg inn i selskapets systematiske arbeid på bærekraft. Solcellebransjen har også et ekstra ansvar for aktsomhetsvurderinger på grunn av kjente risikoer med tvangsarbeid i deler av de globale verdikjedene.

2. Beskrivelse av virksomheten og dens arbeid med bærekraft

Solcellespesialisten er Norges største og ledende EPC i solcellebransjen og tilbyr prosjektering, varer og installasjon av solcelleanlegg og energisystemer. Solcellespesialistens har sitt virke i Norge med hovedkontor i Dikeveien 52 i Fredrikstad, med underkontorer i Oslo, Bergen, Hamar og Drammen. Videre har selskapet installasjonsbaser i tillegg til overnevnte lokasjoner i Lillestrøm, Sandefjord, Stavanger, Haugesund og Trondheim. Selskapet ble etablert i 2005 som et enkeltmannsforetak, men ble et aksjeselskap med første ansatte i 2015. I 2022 opprettet selskapet også sitt første datterselskap i Norge; Sunfast AS, og et pilotprosjekt med et datterselskap i Spania; Solisnor.

Selskapet eierforhold defineres per 2022 av fire aktører: Carl C.S. Strømberg (43,970%), Vardar AS (32,787%), Letron AS (18,584%) og Ingvarda AS (4,658%). Selskapets ledelse og organisering består av følgende medlemmer:

Figur 1: Selskapets øvrige organisasjon og dets ledere

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

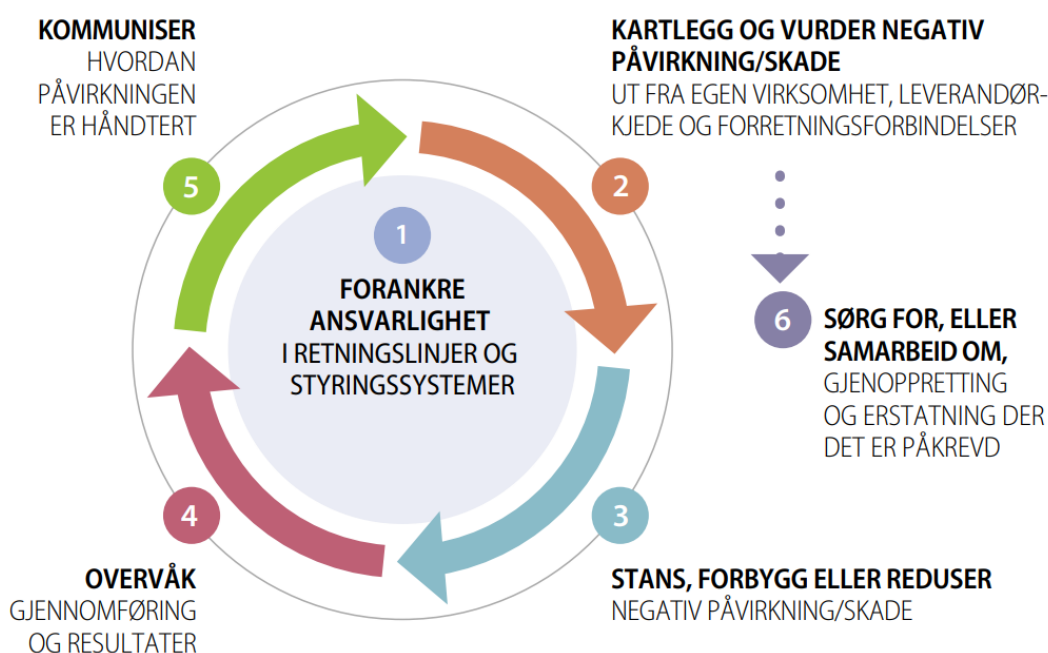
Posten Norge

Selskapets arbeid med aktsomhetsvurderinger

Solcellespesialisten vedtok i 2022 retningslinjer og rutiner for aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for multinasjonale selskaper. Retningslinjene og rutinene ble vedtatt av selskapets ledelse og av selskapet styre i november 2022.

Aktsomhetsvurdering av selskapet og det virksomhetet ligger under ledelsen og i regi av Chief ESG Officer. Videre er øvrig del av selskapet med i ulike deler av aktsomhetsvurderingen avhengig av hvilket område som evalueres. Retningslinjer og rutiner for aktsomhetsvurderinger er tilgjengelige for alle ansatte internt på selskapets intranett og for relevante eksterne ved forespørsel.

Figur 2: OECDs modell for aktsomhetsvurderinger innbakt i Solcellespesialistens rutiner

Hovedformålet med med modellen for aktsomhetsvurderinger er forebygge risiko, redusere risiko og håndtere risiko for og eventuell *de facto* negativ påvirkning. Selskapet utfører aktsomhetsvurderingen i praksis løpende, men ifølge rutinen skal den utføres ved større endringer og nye leverandører eller virksomhetsområder og minimum en gang årlig. Risikovurderinger til aktsomhetsvurderingen gjøres også når behov slik som en ny leverandør,

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

ved endringer i verdikjeden eller endringer i det geopolitiske bildet. Selskapet kontoransatte har fått innføring i retningslinjer og rutiner for aktsomhetsvurderinger, og styret og ledelsen har fått opplæring i rutinen.

Kartleggingen og vurderingen av potensiell negativ påvirkning tar blant annet høyde for geografiske, bransjespesifikke, produksjon spesifikke og råvare spesifikke faktorer. Grunnleggende for å kunne vurdere negative skade er sentrale konvensjoner fra FN og ILO. Ansatte, kunder, partnere, leverandører, offentligheten eller andre aktører kan varsle om potensielle forhold og negative konsekvenser anonymt via vår varslingskanal tilgjengelig på våre nettsider og Solcellespesialisten intranett.

3. Risikoområder og potensielle negative konsekvenser

I henhold til rutinen for aktsomhetsvurderinger skal selskapet kartlegge overordnet risiko for negative konsekvenser i en generell risikovurdering, og ut fra denne gjøre prioriteringer der det er størst risiko for negative påvirkning basert på skala, omfang og reverserbarhet. Selskapet utføre i 2022 en ny slik risikovurdering og identifiserte områder med lav til middels risiko, se tabell 1.

Tabell 1: Generell risikovurdering av områder og mulig negativ påvirkning

Område	Risiko for brudd eller negativ påvirkning på menneskerettigheter
Vareleverandører	Risiko for tvangsarbeid ved Kinesiske leverandører. Risiko for mindre alvorlige brudd på menneskelige forhold ved produksjon i andre Kina og asiatiske land. Middels risiko for negativ påvirkning på miljø ved produksjon i asiatiske land. Lav risiko for menneskelig og miljømessig negativ påvirkning i den Europeiske delen av verdikjeden.
Utenlandske tjenesteleverandører	Ingen utenlandske tjenesteleverandører p.t i drift. Bruk av utenlandske konsulenter til IT utvikling med gode kontrakter.
Innenlands tjenesteleverandører	Noe risiko for sosial dumping eller mindre alvorlige brudd ved bruk av tredjeparter til stillasmontering eller underentreprise.
Egen drift	Lav risiko for negativ påvirkning grunnet fulltids ansettelser av alt personell med meget

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

	få unntak. Godt arbeidsmiljø og gode resultater på medarbeiderundersøkelser. Per 31.01.23 to konflikter på lavere nivå.
Partner og kundeforhold	Lav risiko for negativ påvirkning ved partner og kundeforhold.

Størst risiko for negativ påvirkning eksisterer i leverandørkjeden. Selskapet vurderer spesielt leverandørkjedene med produksjon og utvinning i Asia som risikoområder. Spesielt foreligger det risiko ved utvinning og foredling av råstoff til solcellepaneler i Kina, se tabell 2.

Tabell 2: Generell risikovurdering av leverandørkjeden

Område	Produkter	Risiko for brudd eller negativ påvirkning på menneskerettigheter
Utvinning av råstoff	Ingen direkte	Høy risiko for tvangsarbeid i Xinjiang ved utvinning av silisium Middels risiko for økologisk degradering ved utvinning av aluminium, kobber, silisium, sølv
Foredling av råstoff	Ingen direkte	Høy risiko for tvangsarbeid i Xinjiang ved foredling av silisium og polysilisium
Produksjon av hardware	Solcellepaneler	Lav til middels risiko for dårlige arbeidsforhold i Kina og Vietnam generelt. Lav risiko vedrørende produksjon til de Europeiske og Amerikanske selskapene vi handler med
	Invertere	Lav til middels risiko for dårlige arbeidsforhold i Kina generelt
	Festemateriell	Lav risiko for dårlige arbeidsforhold ved produksjon av festemateriell i Europa

Solcelleproduksjon og risiko for negativ påvirkning

Verdikjedene til og indirekte produksjon av solcellepaneler har blitt identifisert som selskapets største risiko for negativ påvirkning. I mai 2021 kom den første offentlige rapporten om systematisk bruk av tvangsarbeid i den kinesiske regionen Xinjiang hvor minoritetsbefolkningen Uigurer blir i statlige støttede programmer tvunget inn i arbeidsleirer og assimilering prosjekter. I denne regionen produserte i 2020 omtrent 45% av verdens polysilisium, se figur 3. I tillegg var i

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

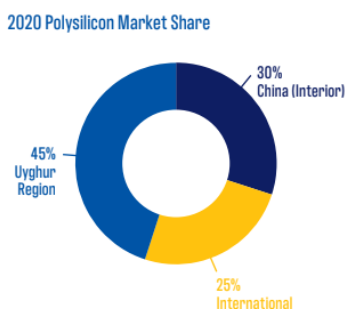
Forseglet av

Posten Norge

2021 omtrent 96,8% av wafer produksjonen lokalisert i Kina, noe som gjorde at de globale verdikjedene for PV næringen i praksis var totalavhengig av Kina (Conte, 2022). Videre beskriver rapporten Sins of A Solar Empire i 2022 hvordan den globale solcellebransjen ikke har klart å snu den eksisterende avhengigheten av Kina for produksjon av råstoff og komponenter til solcellepaneler.

Figur 3: Verdens polysilisiumproduksjon i 2020 fordelt på tre regioner (Murphy & Elimä, 2021)

Rapportene viser hvordan det foregår systematisk bruk av tvangsarbeid i utvinning og foredling av silisium i Xinjiang regionen, og hvordan dette forurenser hele globale PV verdikjeder. Polysilisium foredlet i Xinjiang blir sendt videre til produksjonslokaler i andre kinesiske regioner, strekt til ingots, kuttet til wafere, dopet til solceller og sammenkoblet i solcellepaneler som ender opp i alle verdens hjørner. De kinesiske verdikjeden er tidvis kompliserte og vanskelige å følge. Det er derfor stor risiko for at enhver aktør som kjøper solcellepaneler ender opp med et produkt med tvangsarbeid i verdikjeden dersom ikke det gjøres arbeid for å kartlegge dette på forhånd.

Solcellespesialisten har avdekket at det foreligger risiko hos noen av selskapets solcelleleverandører og at er stor sannsynlighet at disse selskapene har verdikjeder som kan få polysilisium med opphav i Xinjiang i sine solceller, men at verdikjedene disse leverandørene leverer til selskapet har mye lavere risiko siden 2020, beskrevet i neste kapitell.

4. Tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser

Selskapet er etter åpenhetsloven pliktig til å iverksette tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser der disse oppstår eller det er vesentlig risiko for at disse kan oppstå. Solcellespesialisten oppdaget i 2021 at selskapet har tidligere kjøpt inn mindre mengder solcellepaneler som kan ha verdikjeder påvirket av tvangsarbeid. **Dette førte til at en leverandør ble svartelistet.** Arbeidet videre begynte så smått i 2021, men ble sterkt intensivert i 2022 med å kartlegge den totale leverandørkjeden og hvor risikoene ligger (se kapittel 3).

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

Utenom ekskludering av en tidligere leverandør og **svartelisting av noen andre potensielle leverandører** har selskapet fokusert på å kartlegge, forebygge og begrense negative konsekvenser i sine eksisterende verdikjeder. Ettersom det foreligger risiko hos noen av selskapets underleverandører har Solcellespesialisten **jobbet aktivt for å sørge for dokumenterte solcelle verdikjeder og redusere risiko** for at disse er påvirket av Xinjiang polysilisium eller andre områder med risiko for tvangsarbeid. **En av leverandørene i 2022 har blitt foreløpig lagt på is** på grunn av manglende dokumentasjon av verdikjeden.

Selskapets hovedleverandører av solcellepaneler: JA Solar, LONGi og REC Solar har alle jobbet aktivt i 2022 med dokumentasjon av sine verdikjeder. Solcellespesialisten har krevet at 1) leverandøren skal jobbe aktivt for å hindre all form for tvangsarbeid eller annen negativ påvirkning i sin verdikjede og virksomhet, 2) verdikjeden til Solcellespesialisten skal være fri for tvangsarbeid og annen negativ påvirkning og at 3) dokumentasjon vedrørende verdikjeden som leveres til Solcellespesialisten skal vise til opphavet av råvarer og produksjonssteder som et minimum og kontinuerlig forbedres dersom det er behov. Solcellespesialisten har jobbet aktivt med disse punktene, og spesielt jobbet tett med leverandørene på ESG dokumentasjon og tredjeparts verifisering av verdikjedene. Det forventes at tredjeparts verifisert verdikjede er tilstede på alle solcellepanelleverandørene i 2023.

Solcellespesialisten har i tillegg iverksatt andre tiltak, slik som en uavhengig researcher for å kunne få mer informasjon til å risikovurdere sentrale leverandører utenom offentlig informasjon og leverandøren/tredjeparts informasjon. På grunn av Covid ble det ikke mulig å besøke mange leverandører fysisk i 2022, men planlegging av dette for 2023 ble iverksatt. Solcellespesialisten tok også en ledende rolle i bransjen og i samarbeid med Solenergiklyngen leder arbeidet i Norge, blant annet ved Chief ESG Officer sin ledelse av Faggruppen for Ansvarlige Leverandørkjeder.

5. Oppsummering

Solcellespesialisten ser på sitt ESG arbeid som en vital del av selskapets virksomhet og ansvar, og ønsker å ta en ledende rolle i Norge for bransjen, hvor virksomhetens drift finner sted. Selskapet etablerte i 2022 retningslinjer og rutiner for aktsomhetsvurderinger som følger OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og i tråd med Åpenhetsloven. I forbindelse med aktsomhetsvurderingen ble det identifisert høyest risiko for negativ påvirkning på mennesker og miljø i selskapets verdikjeder med opphav i Kina.

Spesielt ser selskapet at det eksisterer risiko og har vært behov for utfyllende tiltak i selskapet Solcelleverdikjeder. Risikoen spesifikt omhandler tvangsarbeid i en region i Kina, Xinjiang, hvor Uighur minoritetsgruppen blir brukt i arbeidsleire hvor det utvinnes silisium fra quartz og potensielt også foredles til polysilisium. Selskapet har iverksatt flere tiltak blant annet fjernet en

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

tidligere leverandør, fryst en leverandør og jobbet aktivt med dokumentering av verdikjeder fra de øvrige leverandørene for å sikre Xinjiang frie verdikjeder.

Arbeidet som startet for smått i 2021 og for fullt i 2022 er forventet å gi enda flere resultater i 2023. Det forventes tredjepartsverifisert dokumentasjon på verdikjedene fra de solcellepanel leverandørene JA Solar, LONGi og REC Solar. I tillegg forventes det at vi kan dokumentere mer av verdikjedene på andre materialer og kan utvide fokuset til også omhandle i like stor grad festemateriell og vekselrettere.

Ved spørsmål ta kontakt med Chief ESG Officer eller Chief Executive Officer, eller meld inn forhold anonymt ved å følge link nederst på vår nettside www.solcellespesialisten.no.

6. Kilder

Conte, N. (2022). Visual capitalist, Visualizing China's Dominance in the Solar Panel Supply Chain. Received 15.09.2022. URL: <https://www.visualcapitalist.com/visualizing-chinas-dominance-in-the-solar-panel-supply-chain/>

Murphy, L., & Elimä, N. (2021). In broad daylight: Uyghur forced labour in global solar supply chains. Sheffield, UK: Sheffield Hallam University Helena Kennedy Centre for International Justice.

Wang, Seaver. Lloyd, Juzel. (2022). Sins of a Solar Empire : An Industri Imperative to Address unethical solar photovoltaic manufacturing in Xinjiang. *Breakthrough Institute*. Available at https://thebreakthrough.imgix.net/Sins-of-Solar_Report_v5.pdf

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

Med vennlig hilsen

Chief ESG Officer
Anders Vieth Rør

Chief Executive Officer
Carl Christian S. Strømberg

Styreleder
Arno Berg

Solcellespesialisten

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge

© Solcellespesialisten

Solcellespesialisten

Dokumentet er signert digitalt av:

- Berg, Arno (11.01.1960), 29.03.2023
- Rør, Anders Vieth (30.05.1993), 29.03.2023
- Strømberg, Carl C Skogen (30.04.1981), 29.03.2023

Forseglet av

Posten Norge